

A FÜGGŐLEGESBE ÁLLÍTOTT LELKIISMERET

Tisztelt egybegyűltek, kedves barátaim! Emlékezzünk ma együtt József Attilára, a múlhatatlan szépségű Óda szerzőjére, és méltassuk nevezetessé vált születése napján a magyar költészetet! Bizonyos tekintetben meglepő, hogy már a kádárista állam kulturális vezetése is tisztában volt a költészet politikai rendszereken felülemelkedő természetével, amikor méltatására 1964-ben kijelölte ezt a napot. Ritka alkalom a magyar közéletben, hogy e választással azóta is mindenki egyetért, s ennek egyik legfontosabb üzenete, hogy József Attila ma is minden magyar számára egyaránt kedves.

De hát mi is igazából a költészet, miféle ága a művészetek fájának, hogy méltatását egyre többen tartjuk fontosnak? Holott az utóbbi évtizedekben már többször temették, mindennapi életünkben egyre kisebb és sötétebb zug jutott csak a versnek. Valami azonban mégis változott e tekintetben. A különböző helyszíneken, így a budapesti Nemzetiben és a Tháliában szervezett versmaratonok is igazolják, hogy a költészet meg tudott újulni, s remélhetőleg nemcsak a pódiumok magasából, de a könyvekből, folyóiratokból is eljut az olvasóhoz. Mert megbizonyosodtunk róla, hogy jó ebben a rohanó világban megállni olykor, kézbe venni egy Radnótit, Pilinszkyt, Nagy Lászlót, Weöres Sándort, hogy a nagy mesterek gondolataiban feloldódva megpihenjünk, lélekben feltöltekezzünk, s hogy továbbra se feledjük ember-voltunkat. De ilyen élményben csak akkor részesülünk, ha jó verseket olvasunk.

Nem tartom magam illetékesnek, hogy én mondjam meg, milyen a jó vers. A rendkívül változatos, sokszínű, sokszólamú kortárs magyar költészet köré – úgy gondolom – az olvasói világszemlélet, ízlés, társadalmi rétegződés, tájékozottság és más egyéb kötődések, szempontok mentén szerveződnek olvasói táborok. Ezek népszerűségének és hatékonyságának becslése, minősítése –

megfelelő mérési adatok híján – szintén nem az én dolgom, azt azonban joggal feltételezem, hogy a vers minőségének kérdésében mindenki saját ízlése, olvasási kultúrája, rokon- vagy ellenszenve alapján formál véleményt. S ebben – legalábbis nálam – nem játszik szerepet, hogy gazdagon burjánzó költészetünknek ki melyik vonulatába vagy szekértáborába tartozik. Csak a vers a fontos, amely ha valóban jó, szólhat bármiről, de azt a líra arisztokratikus méltóságával tegye. Adjon érzelmi többletet, üzenjen, keltsen visszhangokat, hogy az olvasó hetek múltán is érezze az újraolvasás kényszerét, legyen élmény a verssel való találkozás. Tudom, ezzel a felsorolással még mindig nem sikerült együvé ternelnem a jó vers ismérveit, de nem is erre tettem kísérletet, csak azt szeretném valami módon rögzíteni, hogy az én szépérzékem mitől kezd hullámsani.

Azt hiszem elegendő érvünk van már eddig is, hogy megkíséreljük megérteni József Attilát, aki szerint „Vers kell, hogy írassék, mert másként elgörbülne a világ gyémánttengelye.” Ő, aki a mindenséggel mérte magát, mondhatott ilyen nagyot. Gyémánttengelyről beszél, de nevezhette volna felkiáltójelnek, a világ függőlegesbe állított lelkiismeretének is a költészetet. Köznapi nyelven mégis azt mondhatta volna, hogy nélküle megbomlana a világ megszokott rendje. Pontosabban: a fűvek, fák még talán kihajtanának, de virágot, termést nem hoznának. Holott már Mikszáth is tudta, hogy a virágok a föld gondolatai. S mi minden hiányozna még! A pacsirta néma lenne, a szellő nem susogna, a hajnal és a naplemente egyaránt a szürkesség ködébe veszne, ha vers már nem íratna.

De íratik! És olvastatik!

Miskolc, 2014. április 11.

Vári Fábán László